

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

e. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., na gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje e. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopji ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je e. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

St. 16.

V Ljubljani, 31. avgusta 1889.

Leto VI.

Obseg: Kmetški sinovi in kranjska kmetijska šola v Grmu pri Novem mestu. — Kako s konji ravnati. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti e. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Kmetški sinovi in kranjska kmetijska šola v Grmu pri Novem mestu.

Ako ima naš kmet med svojimi sinovi prebrisanega dečka in nekaj cvenka v mošnji, odloči ga za „študiranje“, češ, da bode „gospod“ in da se mu ne bode treba ubijati s kmetijo kakor njemu. Po Gorenjskem „študira“ iz ene in iste hiše celo po več sinov, in tistega, ki ima najslabšo glavo, pa odločijo za dom. Narobe svet! Tist, ki ima najmanj v glavi, ubijaj se za vse druge, za nje delaj, ze nje plačuj in slednjič jim pa še izplačaj precejšnjo doto! Revež mora iti na nič, ako si ne zna pomagati na ta ali drug način, in navadno si tudi ne zna, ker ne ve in ne zna drugega, nego kar se je naučil od očeta. To pa dandanes ne zadostuje, in če več ne zna, godi se mu slabo, ako mu tudi ni nobenega brata ali sestre vzdržavati in nobene dote izplačati. Naše kmetije propadajo, tega ne more nihče tajiti, in da propadajo, niso krivi toliko visoki davki in neugodne časovne razmere, kolikor neznanje naših gospodarjev, da bi z boljšim kmetovanjem več pridelovali ter se tako zalagali za slabe case.

Ali je pa tudi res pri nas tako slabo? Gotovo ne! Na mehki postelji res ne leži naš kmetovalec, zelo trda je, a bila bi lahko meča, ako bi si znal in hotel bolje postilati. Kakor si postelješ, tako ležiš! Koliko bi bilo pri nas lahko boljše, ko bi naši gospodarji vsaj nekoliko manj kmetovali po starem kopitu! Kolikim neprilikam bi se lahko ognili! Samo dva vzgleda: Po slovenskih pokrajinah je dvoje važno: živinoreja ali pa vinarstvo. Tožijo, da živina nima cene. To ni res! Tako visoke cene kakor pred šestimi leti, res nima, a lepa živina, bodisi za pleme ali za mesarja, je zelo v ceni, a žalibog ni-

mamo skoraj nič take živine. Ob enim in istih stroških bi lahko redili lepo živino, če bi jo znali in če bi hoteli popustiti starokopitno in malovredno zdanjo rejo in krmljenje. Tako je tudi z vinarstvom. Trtna uš in strupena rosa uničujeta naše vinograde, a naši vinogradniki drže roke križem, čeravno imamo zanesljiva sredstva proti temu škodljivkama. In zakaj to? Zato, ker kmetovalci naši niso dobro poučeni in ker se vedno drže načela, da je tisto kmetovanje, katerega jih je oče učil, pravo.

Res, gospodarji! naši očetje so dobro kmetovali, a živeli so v drugih časih, ki so bili kmetu bolj ugodni, nego so današnji: to so bili časi, ko Dolenjcu nikdar ni vino v zidanici zaostajalo, ko je Gorenjec prodajal pšenice mernik čez 3 goldinarje, ko je Notranjec tisočake služil na cesti, ko se je v petdesetih letih komaj toliko izpremenilo, kolikor se sedaj v enem letu, a danes je vse to drugače. Dandanes ob času železnic, parobrodov, telegrafov i. t. d. izpreminja se vse najhitreje, letos kaže to, drugo leto kaj drugega i. t. d. Kmetovalec more le izhajati, ako se v vsem vedno takoj pouči in ako zna z najmanjšimi stroški iz svoje zemlje zajemati največji dobiček, ne da bi zemlja pešala. Tega se pa gospodar ne more učiti samo od očeta, on se mora tudi kmetijstva učiti na podlogi naravoznanstva, kajti kmetovati ne moremo po meri, kakor dela krojač obleko, ampak za vsak poseben slučaj je treba zopet posebnega postopanja. Kmetovati naj se uči kmetški sin najprej od očeta, a domač pouk naj še drugje popolnjuje, namreč v ljudski in kmetijskih šolah ter z dobrimi gospodarskimi knjigami.

V ljudsko šolo hoditi in dobre gospodarske knjige čitati more in mora vsak kmetški sin, kako kmetijsko šolo pa naj bi obiskovali vsi tisti, ki jo lahko. In koliko

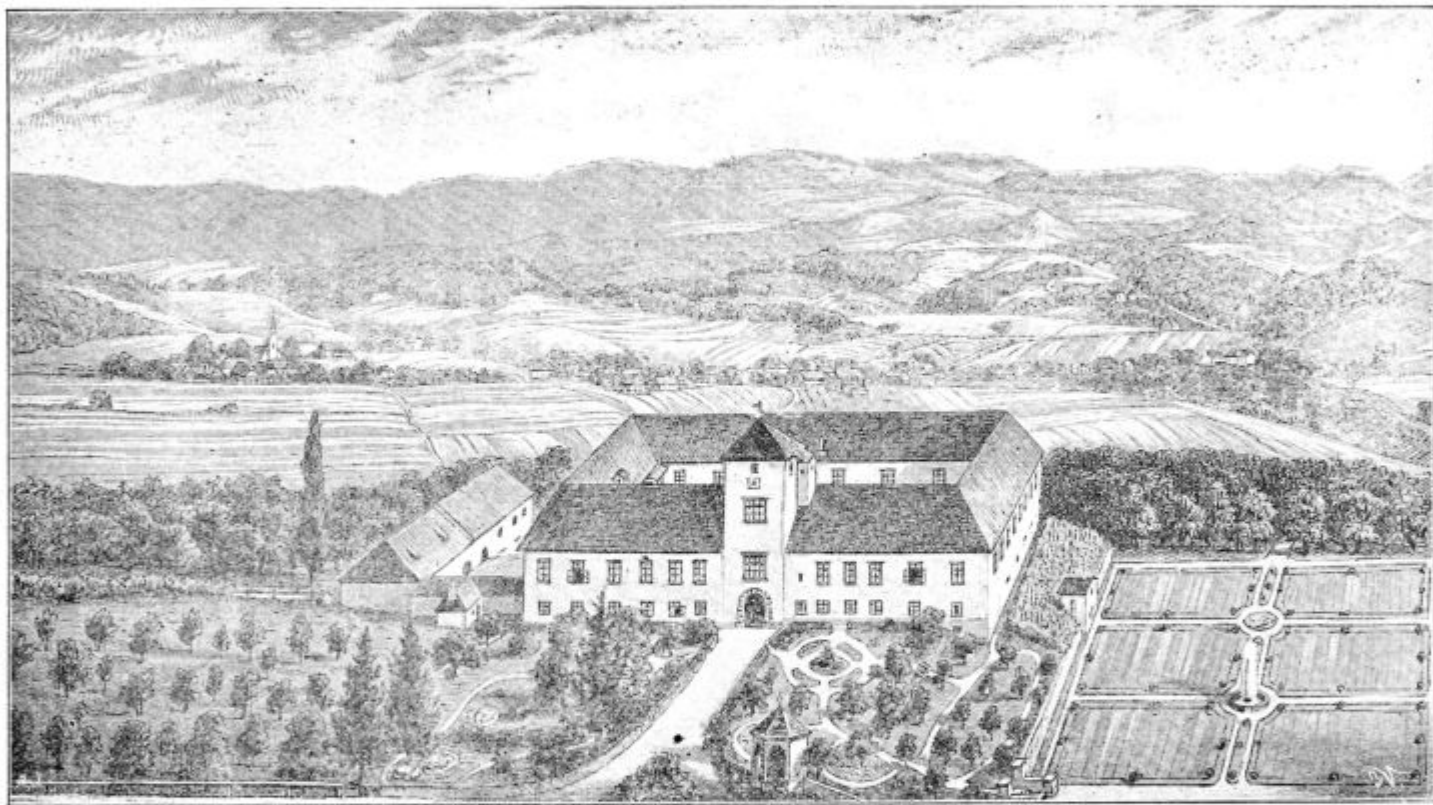
je takih, ki bi prav lahko šli v kmetijsko šolo, saj imamo sedaj na Kranjskem, to je v Grmu na Dolenjskem, tak obširen zavod. Vsak oče, ki le količkaj utrpi in ima doma veliko kmetijo (grunt), naj da sina v to šolo. Sin se bode v njej dobro naučil vsega kmetijstva, in to ne samo z glavo, ampak tudi z roko, naučil se bode varčnosti in reda, postal bode sam sebi dober gospodar, drugim sovaščanom pa dober in lep vzgled. Ker imajo pa naši gospodarji o tej šoli še vedno zelo napačne misli, zato smo si namenili nekaj besedi izpregovoriti o njej.

Kranjska dežela, oziroma deželni zbor, ustanovila je to šolo v ta namen, da se bodo v njej kmetski sinovi prav temeljito učili vseh kmetijskih strok. Šola se sicer imenuje „deželna vinarska, sadjarska in poljedelska šola v Grmu pri Novem mestu“, a mi pravimo zaradi krajšega in zato, ker je tudi bolj pametno, kar le „kmetijska šola v Grmu.“ Tist kmetski

iz šole mladenič, ki bo hotel biti gospod, ampak prišel bode iz nje mlad gospodar, ki bode vaje vsakega kmetškega dela ter bode znal domačo kmetijo kmalu izdatno izboljšati.

V šoli se učenci uče razen praktičnega kmetijstva tudi raznih drugih reči, kakor verouka, zemljepisja, računstva, risanja, fizike, kemije, živalstva, rastlinstva itd. Učitelji razlagajo v šoli vse tisto, kar se vrši na šolskem posestvu in uče učence poljedelstva, rastlinarstva, živilarstva, živinozdravstva, vinarstva, sadjarstva, vrtnarstva, čebelarstva itd.

Iz teh kratkih vrstic more vsak posneti, kaj kranjska dežela žrtvuje, da bi kmetski stan povzdignila. Vse tiste gospodarje pa, ki imajo za to šolo godne dečke ter jim bodo v svojem času izročili dom, pa naj te vrstice izpodbude, da pošljejo svoje sinove v to šolo sebi in sosedom na korist. Izšolani učenci bodo doma zvrševali

Podoba 31.

sin, ki hoče vstopiti v to šolo, mora biti vsaj 16 let star ter je moral uže dovršiti domačo šolo. Kam je prositi za vstop v to šolo, to je brati v naznanilu deželnega odbora med inserati v današnji številki.

Pouk traja v kmetijski šoli v Grmu 2 leti, in vsi učenci morajo stanovati v šoli. Vsako leto so velike počitnice in tudi male o božiči in veliki noči.

Pouk v tej šoli se vrši nekoliko v šolskih sobah po 4 do 6 ur na dan, praktično pa na vrtu, v drevnici, v vinogradu, na polji, na travnikih, v hlevu, v kleti itd.

Podoba 31. v današnjem listu kaže to šolo. Poslopje je bivši grad, a sedaj je v njem, kar je za šolo potrebno, to so stanovanja, učilnice, kleti, hlevi itd. Za praktični, to je dejanski pouk, ima šola 61 oral, t. j. za 366 mernikov posetve polja, travnikov, drevnice, vrta itd., kar se vse nahaja tik šole. Zraven tega ima 8 oral vinogradov in 24 oral gozda. Vsem kmetijskim delom se morajo učenci vaditi, in nihče se ne boj, da bode prišel

prejete nauke ter tako širili umno kmetijstvo, ki je prva in edina podloga našemu blagostanju.

Kako s konji ravnati.

„Po malem na delo, po malem v hlev“, to je glavno pravilo zastran konj z ozirom na pričetek in konec kakšnega opravila ž njimi. To hoče reči: začni voziti mirno ter ne zahtevaj, da bi žival morala hipoma in precej ob začetku delati in bežati na vso moč, ampak začni po malem in zahtevaj potem polagoma čedalje več. Ako časi prenehaš in privoščiš živali počitka, provzročiš, da mišice in sopila popolnoma in vztrajno delujejo. Jednako odnehavaj miri žival in priganjaj jo čedalje manj, predno dospeš domov in konja v hlev postaviš. Po težkem delu, po hitri vožnji konja kar nagloma v hlev postaviti, to mu nič ne koristi, mišic nič ne pomiri, ampak stori,

da postanejo trde. Zaduhli, nezdravi zrak, kakeršen je navadno po hlevih, pa škoduje plućem, ki so močno razburjena, in koži, ki se jako poti.

Če hočeš s konji daleč in hitro voziti, ne polagaj veliko, ne krmi preveč malo poprej, predno odpotuješ, ampak preteče naj vsaj eno ali pol ure, da prebavi konj použito hrano. Prebavljanje je delo, za katero je živali časa treba ravno tako, kakor za vsako drugo opravilo. Kdor ne ravna tako, zahteva od živali dvojno delo ob enem, vožnjo in prebavljanje, pa nobeno se ne vrši pravilno, zdravo in prav. Prebavljanje postane nepopolno, hrana se ne ukoristi tako, kakor bi se morala, mnogo redilnih snovi se potrat, konj ne more vseh sil za vožnjo napeti, ker ni do sita nakrmljen. Najbolje kaže konja trikrat krmiti: zjutraj, opoldne in zvečer, in sicer zvečer se naj polaga največ, po noči pa nič, takrat naj truplo počiva, in prebavila naj delujejo, da jih nič ne moti.

Naglo z delom menjavati, to škoduje konjem močno. Ako so na primer konji ves teden morali težko vleči, voziti, pri čemer so le po malem hodili, škoduje jim močno, če jih potem v nedeljo zaprežemo ter se hitro peljamo v mesto ali na izprehod. Dobra konjska oprava je veliko vredna, za polovico dela, ker v njej konj vse svoje sile rabi. Kadar oprava ne leži prav, ali se pod njo nabira prah in nesnaga, nastanejo, zlasti po leti, tako zvani otiski, kateri žival jako bolijo. Tako zbolevši konji rede se slabo, ne morejo pri delu rabiti vseh svojih sil, ker prizanašajo bolestinam stranem svojega života. Slaba oprava stane gospodarja zaradi marsikaterih izgub pri živalih in delu veliko več, nego bi stala nova in boljša oprava.

Kadar začnemo voziti, naj vsi konji ob enem, enakomerno in mirno potegnejo. Zaletavanje enega konja oškoduje opravo, pogubi konje v kratkem času ter ne pomaga nič k srečni vožnji, ampak jo le ovira. Navadno je voznik kriv slabi navadi, da se konji nepravilno zaletavajo, napenjajo in mučijo, ne da bi vsi enakomerno in mirno vlekli. Pameten voznik bode to vselej lahko dosegel, ako s konji lepo ravna. Surovost vse izpridi, vsaj malokedaj pomaga.

Kedar so konji vsled težkega dela ali naglega dirjanja razgreti in mokri, ne smemo pripustiti, da bi morali stati, na hladnem vetru ali prepihu na primer na cesti pred krčmo, sicer jih v kratkem času pokvarimo. Časi zaradi tega konj tudi naglo pogine na cesti, vsaj mnogo bolezni dobivajo konji na ta način. Ako si prisiljen vročega konja postaviti v hlev, pretri konju kožo s slamo, da se hitreje posuši, potem pa ga pokrij z lehk oedejo. Če je le mogoče, pa ne postavlaj vročega konja v hlev, ampak daj mu izprehoditi se in oddahniti si po malem. Koliko celo varčni gospodarji v tem oziru greše, kar bi sebi in živalim na korist lahko opuščali!

Razne reči.

— **Pozlahtnitev naših domačih golobov.** Kakor je znano, je z našimi golobi ravno tako kakor s kokošmi. Pleme je vedno slabše, napake staršev prehajajo na mladiče. Da rešimo, kar se še da rešiti, in povzdignemo golobarstvo, gledati moramo, da zboljšamo pleme s tem, da od drugod dobimo boljših vrst ter jih sparimo z našimi domačimi golobi. Za zboljšanje našega domačega plemena bil bi morda poljski Luchstaube. Te golobe, kateri so nekoliko podobni našim domačim, udomačil je prof. Rozwadowsky v Krakovem na Poljskem in jih dandanes posebno goje po okolici. Imajo pa rdeče noge, kratek vrat, lepo vzbokneno čelo, izredno dolg kljun, pome-

rančasto-rumene oči in dolge peruti. Navadno so modri in črni, z belimi pasovi in perutmi, modri z belimi ali črnimi, beložilatimi črtami in luskinami, črni z belimi črtami in luskinami, beli pasovi so navadno temnočrno zarobljeni. Samica je dobra valilka, pet do šest parov mladičev odredi vsako leto. Te vrste golobje pridno iščejo hrane po polji, ter jim ne škoduje vreme. Zaradi teh dobrih lastnosti bilo bi priporočati, da bi poskusili zboljšati ž njimi damače pleme naše.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 116. Imam več kokoši, katere nesejo jajca z zelo tanko lupino, in še ta puščajo, koder si bodi. Kaj je vzrok temu, in kakšen je pomoček zoper to? (Ant. G. pri sv. M. na Štajarskem.)

Odgovor: Da neso kokoši jajca z mehko lupino, ali pa včasih kar brez lupine, le z neko kožico prevlečena, prihaja od tod, ker ne dobivajo v krmi dovolj apna, katero prehaja v kri in iz katere se dela potem trda lupina. Nedostatek se lahko in hitro odpravi, ako kokoši brskajo po pesku, kajti pojedjo ga že toliko, kolikor jim veleva narava. Sicer se pa kaže ta nedostatek le pri kokoših, katere so zaprte, katere prav pridno neso in katere hodijo po prostorih, koder ni moči dobiti apnenega peska. Ako pri Vas ni apnenega peska, pa tudi če je, priporočamo Vam devati kokošim med krmo prav dobro zdrobljenih jajčnih lupin.

Vprašanje 117. Moje trte je strupena rosa napadla tako močno, da se je več nego polovico listja osulo. Poprej nisem poznal te trtne bolezni, drugače bi bil gotovo ravnal po Vaših nasvetih ter trte škropil. Nekaj listja imajo še in nekoliko še popolnoma zdravega, t. j. lepo zelenega. Kaj bode z grozdjem, in ali bi pomagalo še kaj škropljenje? (R. Š. v Tr.)

Odgovor: Grozdje bode težko dozorelo, ker mu bode mankal v to potrebnih reči, t. j. listja in sence. Vsekakor pa priporočamo škropljenje, ker ž njim dosežete, da les dozori. Pri tej priliki opominamo, da nasledek strupene rose ne bode samo slaba letina, ampak tudi to, da trtni les ne bode dozorel in bode po zimi in spomladi gotovo pozebel.

Vprašanje 118. Kaj naj sejem razen detelje, da dobim veliko dobre zelene krme? (G. R. v Z.)

Odgovor: To vprašanje je premalo določeno in prepovršno, da bi mogli povoljno odgovoriti. Kje hočete pridelovati zeleno krmo? Na pašniku, travniku, ali njivi? Na kakšni zemlji in na kakšni legi? Za enoletno ali večletno porabo? Za kakšno žival? itd. Kadar nam o tem svoje želje razodete, hočemo Vam prav radi ustreči.

Vprašanje 119. Ko sem delal na tujem, nakupil sem si več sreček, in sicer takih, ki obdrže vedno svojo vrednost. Tačas sem vedno vedel, kako se je srečkanje zvrševalo. Sedaj sem pa prevzel dom, a v naši vasi, pa tudi v bližnjem mesteci ni nobenega, ki bi mi vedel dati pojasnila. Blagovolite mi sporočiti, kam naj se obrnem. Oprostite, da stavim „Kmetovalcu“ tako vprašanje, a ustregle bodete z odgovorom tudi še marsikomu drugemu. (Z. L. v P. g.)

Odgovor: Ali so bile Vaše srečke izžrebane, zveste na Dunaji pri tvrdki Schellhammer & Schatera. V pismu zapišite vrsto in številko srečke ter pridenite za vsako srečko 1 kr. in za odgovor 5 kr., vse v pisemskih markah.

Vprašanje 120. Spomladi potrebujem vedno veliko evetožih cinerarij, katere seveda sedaj sejem. Letos sem jih vsejal uže dvakrat, a vselej so mi bolhe pojedle mlade sadike. Kako naj odpravim ta mrčes? (S. V. v Lj.)

Odgovor: Proti bolham po sadikah je najboljšo sredstvo apnena moka, ki se dobi, kadar apno vsled vlage razpade na

zraku. S to moko se rastlinice počupajo. Tudi dobro sredstvo je škropljenje z vodo, v kateri je raztopljeno klorovo apno.

Vprašanje 121. Uže štiri leta vzgajam marelice, in sicer jih cepim na mandel. Ravnam in cepim na vse načine, a malo se mi jih prime, in še tiste bolj životarijo nego rasto. Kaj utegne biti vzrok? Zemljo imam dobro prsteno vrtno, vlage ne manka, ker ob suši tudi prilivamo, in sploh delam vse, kar vem, da je dobro. (J. G. nadučitelj v Ž.)

Odgovor: Na Vaše vprašanje je težko odgovoriti, ker je lahko stotine vzrokov, zakaj ne uspevajo Vaše marelice, a skoraj gotovo bodemo pogodili, če trdimo, da je vzrok Vašim neuspehom podloga. Pustite tiste „vražje“ mandle, ki niso za drugo nego za ogenj. Mandel je za podlogo le tam dober, koder češplja ne uspeva, drugače je pa ta odločno najboljša podloga marelici. Mandel je za suhe laške pokrajine, za medlo zemljo, za nas je pa češplja, in držimo se je. Take izkušnje imamo v naši drevnici, kjer vzgojujemo pritlične in visokodebelne marelice, in ravno to nam je tudi povedal slavnoznan francoski sadjar N. Gaucher v Stuttgartu, katerega smo letos obiskali. Mož se bavi z vzgojo sadnega drevja samostojno uže 25 let in ima nad 50 oral veliko drevnico, torej smemo njegovim izkušnjam uže verjeti. — Mi Vam ne moremo drugega svetovati, nego prične te cepiti marelice na češplje, bolje Vam bodo gotovo uspevale.

Vprašanje 122. V našem kraju je zelenjadi zelo malo; skoraj vso dobivamo od drugod, ter nas zato seveda mnogo stoji. Jaz sem začel pridelovati razno zelenjad, zlasti sem hotel pridelati mnogo kumar; rasle so letos celo poletje, prav bujnih plodov pa skoraj nič niso naredile. Blagovolite v Vašem cenjenem listu sporočiti, kaj je temu vzrok? (J. L. v. B.)

Odgovor: Da so Vaše kumare vzlic bujni rasti naredile malo plodov, utegnejo biti razni vzroki, in sicer: pregnojna, t. j. dušika prepolna zemlja, zamujeno odščipanje glavne trte, da se prisili rast stranskih poganjkov, in slednjič ovire pri opranjenih semenah. Ako so kumare cvele, gotovo je zadnji vzrok pravi, in drugo leto bode te dosegli boljših uspehov, ako postavite na vrh čebele, ali pa če prenašate umetno s čopičem prah moških cvetov na žensko cvetje.

Vprašanje 123. Marsikdo me je uže vprašal za dober zgodnji grah. Čital pa sem v št. 13. letošnjega „Vrtnarja“ o logaškem grahu. Blagovolite naznaniti, je li dober tudi za naše kraške kraje tržaške okolice, kakšna je njegova cena in pri kom bi bilo dobiti pravega izvirnega semena? (J. P. v. Bazovici.)

Odgovor: Gotovo bi logaški grah tudi po tržaški okolici prav dobro uspeval. Cene mu ne vemo, a gotovo ni draži, nego vsak drug domač grah. Gotovo Vam ga rad preskrbi gospod Tolazi, trgovec v Logatci, le pisati mu morate, da želite pravega logaškega graha.

Vprašanje 124. Tukajšnja občina namerava napraviti štiri semnje za živino in druge reči. Prosimo pojasnila, kako je to narediti, po katerem potu, kakšni so stroški itd.? (M. K. obč. odbornik v Št. P.)

Odgovor: Na podlogi sklepa v seji občinskega odbora prosi županstvo potom okrajnega glavarstva c. kr. deželno vlado dovoljenja za semnje. V prošnji, katero je kolkovati, navesti je dneve, ob katerih želite semnje, in dobro utemeljiti potrebo novih semnje. Okrajno glavarstvo vpraša potem vse občine svojega okraja in sosedne občine sosednih glavarstev (tudi zvonj dežele), ki uže imajo semenjske pravice, če imajo kak ugovor proti tej prošnji. Prošnjo z vsemi odgovori od vprašanih občin pošlje glavarstvo potem v Ljubljano deželni vladi ter izreče pri tej priliki tudi svoje mnenje. Deželna vlada pošlje potem prošnjo z vsemi prilogi kupčijski zbornici in kmetijski družbi, kateri se izrečeta „za“ ali „proti“. Ko se vse to zopet k vladi vrne, potem ona dovoli ali pa ne. —

Semnji sami na sebi so redkokedaj potrebni; živinski semnji morajo seveda primerno po deželi biti razdeljeni, tako zvani „kramarski“ semnji so pa popolnoma nepotrebni. — Kolikor mi poznamo razmere, škoda je časa, papirja in črnila, ako naredite tako prošnjo — ker semnji vam gotovo ne bodo dovoljeni, celo pa ne „kramarski“.

Gospodarske novice.

* **Gospod Miha Pakič**, ljubljanski meščan, trgovec in dolgoleten ud kranjske kmetijske družbe, umrl je 15. avgusta t. l. v Stražišči pri Kranji. Pokojnik je bil blag značaj, vrl narodnjak ter zaslužen mož tudi za kmetijstvo, ker je s svojo trgovino močno pospešil kranjski domač lesni obrt, s katerim se i tako pečajo le manj premožni kmetijski posestniki. — Bodi ohranjen časten spomin vrlemu pokojniku!

* **Kranjsko in Pariška razstava.** Pariške razstave se je udeležil le en Kranjec, in sicer znani čebelar gosp. Miha Ambrožič iz Mojstrane. Gospod Ambrožič je razstavil posebno poučen panj za šole, v katerem se more opazovati delovanje čebel. Panj je prav genialno narejen. Razen tega je razstavil tudi umetno satovje svojega izdelka. Glede čebelarstva je Ambrožičeva razložba gotovo najboljša v vsej razstavi, seveda ni ta stroka sploh posebno obilo zastopana. Omenjamo, da je Ambrožičeva razložba v majhni stavbi, ki je zelo skrita za drugimi poslopji, namreč v avstrijskem „aneksu“, zato jo je težko najti. Reklo se nam je, da bi bil dobil boljši prostor, ko bi bil razstavil potem kupčijske zbornice ljubljanske, in da bi dobil tudi odliko prve vrste, ko bi na francoskem popisu ne bil pritisnil po nemški svoje tvrdke. Nemščina ugaja kakemu gospodu na Gorenjskem, v Parizu pa škoduje.

* **Sadna letina**, zlasti glede jabolk in hrušek je po vsej srednji Evropi zelo slaba. Jabolka imajo uže sedaj visoko ceno, in mi živo priporočamo vsem gospodarjem, ki imajo lepo zimsko namizno sadje, naj ga varčno hranijo, ker bode letos imelo visoko ceno. Otrgavajte pazno sadove, zbrisujte jih s čunjo in hranite jih po hladnih in zračnih prostorih. Ta mali trud Vam bode letos stokrat povrnen.

* **Okrajna živinska razstava v Trebnjem** bode 30. septembra t. l. V prihodnji številki priobčimo natančen vpored.

* **Glavni zbor kranjsko-primorskega gozdarskega društva** bode letos dne 16. in 17. septembra v Mokronogu, kamor se deležniki pripeljejo s postaje Sevnice dne 15. septembra zvečer. Dne 16. septembra ogledajo si deležniki baron Berg-ove gozdove in pa zvršene zboljšave zemljišč. Dne 17. zjutraj ob 8. uri prične se zborovanje, pri katerem bodo poročali: a) gozdnega nadzorstva adjunkt Mihael Buberl o tem, kar je opazoval pri ogledovanji, b) gozdarski vodja H. Brettschneider o priraščaji po izsekkih, c) Gozdni nadzornik W. Goll o tem, kako bi se po kranjsko-primorskih gozdih zopet zasadil in pomnožil „rdeči tis“, ki je že izgubil, d) gozdni nadzornik W. Goll, oziroma viši gospodarski svetovalec H. vit. Guttenberg, o pogodovanji kranjsko-primorskega Krasa, in e) grajščinski vodja Fr. Reissmüller o lovskih razmerah na Kranjskem. — Dalje pridejo na vrsto društvena poročila o stanji blagajnice in pa volitve.

* **Zasluzek z vprežno živino je davka prost.** Na letošnjem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe štajarske se je zastopnik podružnice Aussee pritoževal, zakaj so več kmetov politična oblastva z globo po 5 goldinarjev kaznovala, ker so les in druge reči vozili v solarne v Ausseeji po zimi 1887/88. Centralni odbor se je obrnil zaradi tega do visokega c. kr. namestništva ter od ekscelencije gospoda namestnika prejel naslednje obvestilo. „Zirom na cenjeno vlogo od 7. junija 1889, št. 711, dozvoljujem si slavni kmetijski družbi naznaniti, da je uže odredba od 29. avgusta 1888, št. 13.501, opomnila

vsem političnim uradnom, da zemljiški posestniki, kateri si po opravljenih poljskih opravkih z vožnjo kaj zaslužiti prizadevajo, tega niso dolžni kot obrt oglasiti, in vsled tega jih tudi ni kaznovati, ako res tako kaj zaslužijo. Ta odredba se bode sedaj zopet vsem štajarskim obrtnim uradom objavila, da se bodo po njej ravnali."

* **Premovanje govedi v Bledu**, ki je bilo 24. t. m., vršilo se je ob najhujšem dežju. Vzlic tej nepriliki pripeljali so mnogo govedi, ki je bila z malimi izjemami vsa beljanskega plemena ter kazala, da so Gorenjci vrlo napredovali v živinoreji. Nastopni posestniki so dobili premije, in sicer v tistem redu, v katerem so zapisani.

Premije za lepe junce: Ivan Wucherer iz Lesec 40 gld., Ivan Šarl iz Kupljenika 30 gld., Adolf Muhr iz Bleda 30 gld., Franc Legat iz Lesec 25 gld., Josip Mulej iz Sela 25 gld., Josip Slivnik iz Bleda 20 gld., Andrej Klinar iz Rovt 20 gld. in Andrej Poljanc iz Rečice 20 gld.

Premije za lepe junice: (Prva premija za telice je bila sicer priznana gospodu Rih. Schrey-u v Zagorici, a odklonil jo je v korist kmetškemu posestniku) Fran Legat iz Lesec 25 gld., Miha Noč iz Javornika 20 gld., Ivan Mallner iz Zeleč 20 gld., Tomaž Prešern iz Lesec 15 gld. in Florijan Pikel iz Sp. Gorij 10 gld.

Premije za lepe krave: (Prva in druga premija sta bili prisojeni gospodu Ivanu Wuchererju in Franu Legatu v Lescah, a odklonila sta ji v korist drugim živinorejcem) Rihard Schrey iz Zagorice 30 gld., Sebastijan Zvan iz Sp. Gorij 25 gld., Ivan Mallner iz Zeleč 20 gld., Miha Žvab iz Javornika 15 gld. in Josip Tonejc iz Bohinjske Bele 15 gld.

Veseli nas, da moremo poročati, da so gospodje Ivan Mallner, hotelier v Bledu, Adolf Muhr, grajščak v Gradu in Rihard Schrey, grajščak na Bobnu, one vsote, katere so prejeli za premije (100 gld.), podarili blejski kmetijski podružnici, in ravno tako tudi gospod Franc Legat, kateri je podaril svojo premijo radovljiški podružnici. Te vsote bodo porabile podružnice gotovo na najboljši način v prospah kmetijstva.

Kakor smo uže gori omenili, bilo je v dan premovanja silno deževno in to je bilo tudi krivo, da se premovanje ni moglo toliko slovesno vršiti, kakor se je bilo nadejati po pripravah, katere je v ta namen naredil neutrudni podružnični predsednik gospod Anton Hudovernik. K premovanju, katero je počastil s svojo navzočnostjo tudi družbeni predsednik gospod cesarski svetnik Ivan Murnik, prišlo je obilo gospodarjev, kateri si so razen živine tudi ogledali delo z žitočistnim strojem in pridelke sirarske zadruga v Selu. — Podružnica v Bledu si misli zidati ob svojem posebno hišo za stroje ter za skupno izdelovanje sadnega mošta, in naše družbe odličen član, ki pa noče biti imenovan, podaril je podružnici v ta namen 20 gld., ter tudi gospod Jos. Bobisut, ravnatelj v Celji, 3 gld. in sicer zato, ker ga je nad vse veselilo izgledno vedenje kmetških gospodarjev ob premovanju. — Želimo, da bi to premovanje obrodilo mnogo najboljšega sadu!

gosp. Tomšiča do hiše gospe Marije Jelovšek in nazaj v skupni daljavi 2400 metrov.

I. Dirka treh in štiriletnih kobil in zrebcev domače reje.

Prvo darilo	20 gld.
Drugo "	15 "
Tretje "	10 "

Ako se zglati le en tekmovalce, prejme prvo darilo le, ako pride v 6 minutah 30 sekundah na cilj.

II. Dirka za konje brez razločka starosti in spola, tudi za valahe, ki so najmanj pol leta lastnina kranjskega posestnika.

Prvo darilo	20 gld.
Drugo "	15 "
Tretje "	10 "

Darila se izplačajo le, ako pride tekmovalce v 7 minutah 20 sekundah na cilj — Ako bi se pa le eden oglasil, onda prejme darilo le, ako pride v 6 minutah na cilj.

Udeležitev pri dirki je zglati pismeno ali ustno pri gosp. županu vrhniškem najkasneje do 10. ure dopoldne istega dne, ko se bode vršila dirka.

Za udeležitev v II. oddelku plačati je pri zglatitvi **1 gld.** kot vstopnino

Pri dirki veljavne določbe.

1. Razsojevalci so od podružnice voljeni 4 odborniki in za to odbrani večaki.

2. O vseh preprih razsojujejo razsojevalci z večino glasov.

3. K I. oddelku dirke so pripuščeni na Kranjskem rojeni konji, 3 ali 4 leta stari. To je dokazati z listkom, kojega je dobila konjeva mati pri oplemenitvi.

K II. oddelku so pripuščeni le tisti konji, ki so najmanj po pol leta, od dneva dirke nazaj šteto, nepretrgano v lasti kranjskega posestnika, kar je dokazati z županovim potrdilom.

4. Kdor se ni zglatil o pravem času, ne sme priti s svojim konjem na dirjališče

5. Ako se zglatijo k vsaki dirki manj nego trije tekmovalci, sme odbor zadnjo premijo prenesti v drugi oddelek.

6. Za konje, ki so nad 9. let stari, ni treba povedati starosti.

7. Dovoljeno je kaki navzočni osebi precej dokazati, da kak konj nima pravice po gorenjih določilih dirjati v kateri dirki.

8. Voz je vsakeršen dovoljen. — Vozi se z enim konjem, in v II. oddelku dovoljeno je tudi jezdecem udeležiti se dirke, toda imajo dati voznikom 10 sekund naprej, t. j. teh 10 sekund se prišteje času dirjanja jezdecu, kadar se primerja z vozniki.

9. Tekmovalci morajo biti na dirjališču, t. j. pred g. Tomšičovo hišo pol ure pred začetkom dirke. Tu je voznike naznaniti, in pregledajo se konji Vsak konj mora imeti svoje ime, ko bi ga ne imel, da mu ga odbor.

Kdor prepozno pride, ne sme tekrovati.

10. Razvrstitev dirjalcev določi zreb.

11. Vsak tekmovalce dirja sam za se, in za vsakega posebe se določi, koliko časa je dirjal.

12. Dovoljeno je vozniku, da mu kdo pomaga pred dirko držati konja in sicer pri glavi.

13. Tekmovalci, ki vsem določilom odborovim nočejo ustreči, izključijo se od dirke.

14. Konja, ki med vožnjo začne iti v galop, spraviti je precej v trab. Ako konj prestopi prostor med 2 zastavama v galopu, ali če pride v galopu na konec, izgubi pravico do darila.

15. Ugovore zaradi nepravilne vožnje je precej naznaniti razsojevalnemu odboru.

Na Vrhniki dne 28. avgusta 1889.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske na Vrhniki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Program I. konjske dirke v trab 1889. l.,

prirejene

od vrhniške podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske

na Vrhniki dne 5. septembra t. l.

Dirka bode na dan premovanja konj popoldne točno ob pol 3. uri na državni cesti v trgu vrhniškem, in sicer od mostu pred hišo

Oklic gospodarjem na Kranjskem.

Leta 1890. bode na Dunaji splošna kmetijska in gozdarska razstava.

Razstava bode zavzimala vse panoge kmetijstva in gozdarstva ter bode pristopna razstavljalcem vseh dežel avstro-ogrske države. Nekatero skupine, na pr. učila in stroji, bodo mejnarodne.

Brezdvomno so časovne razmere take, da zelo teže

kmetovalcu obračati pozornost izven svojega delokroga na podjetje, ki zahteva mnogo časa, truda in denarja.

Pa zopet so časovne razmere, katere ne pripuščajo brez oškodovanja važnih interesov izključiti se popolnoma iz svetovnega prometa in ne udeležiti se prilike za nove kupčijske zveze.

Kranjska s svojimi raznimi pridelki in izdelki mora biti častno zastopana na tej državni razstavi.

Uvažujoč te razmere smatra c. kr. kmetijska družba kranjska za svojo dolžnost, prevzeti posredovanje za to razstavo, in zato je sestavila v ta namen posebno deželno komisijo, ki obstoji iz podpisancev.

C. kr. kmetijska družba kranjska namerava predložiti na državni razstavi kranjsko kmetijstvo s skupno (kolektino) razložbo, pri čemer pa bodo pravice vsa-

kega razstavljalca nedotaknene, stroški in trud pa izdatno zmanjšani.

Pozivljemo torej prav prijazno vse kranjske gospodarje, da zglase najkasneje do 1. oktobra t. l. one predmete, katere mislijo razstaviti, da bode potem podpisana komisija v stanu pravočasno vse potrebno ukreniti glede zglastitve in prostora na Dunaji.

V Ljubljani, 31. avgusta 1889.

Deželna komisija za splošno kmetijsko in gozdarsko razstavo l. 1890. na Dunaji.

Ivan Murnik m. p.
predsednik.

W. Goll m. p.

Jos. Lenarčič m. p.
G. Pirc m. p.

✎ INSERATE ✎

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalecu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Nobena Pšenica ne obrodi tako bogato,
ni tako trpežna,
ni tako dobra za kruh peči,
nima tako fine moke, kakor
ruđeča Manitoba pšenica

(Manitoba-Rothweizen)

katero so za najboljšo spoznali na kolonijalni razstavi v Londonu in leta 1887. na veliki saksonski razstavi v Bautzenu. Ta pšenica ima po gosp. prof. dr. Nobbe-Tharandt-u — ki je prvi veščak na tem polji — 79 ²/₅ kgr. teže vsak hektoliter in 47 ⁰/₁₀₀ sposobnosti za peči, tedaj 10⁰/₁₀₀ več nego najboljša ogrska pšenica. Vzlic pozni setvi je zrnje tudi letos debelo in lepo. Koder so sejali to pšenico, povsod je dobro vspevala. V dokaz temu slede tukaj spričala iz raznih krajev. Gospod H. Hohage v Pungelscheidtu na Westfallenskem piše: Manitoba pšenica, katero sem lansko leto naročil se je vrlo dobro sponesla. — Gosp. W. Jeutsch na grajščini Brokočine pravi: Vspah poskušnje z 50 kgr. Manitoba pšenice me je v vseh obzirih zadovoljil. — Gospod Fran Krischke v Bravinu poroča: Od Manitoba pšenice, katero sem jeseni sejal, ni bilo do maja nič viditi, potem je pa naenkrat zrastle, ter je bila brez rje in snetja. — Gospod Jos. Peter v Strassermühl na Bavarskem piše: Manitoba pšenica, katero sem naročil od vas, sem v jeseni sejal in bila je krasna. — Gospod F. Tölle v Kleinenmappe poroča: Od naročenih 5 kgr. pšenice pridelal sem 166 ¹/₂ kgr. zrnja. — Mi ponudimo 100 kgr. Manitoba pšenico z novo vrečo vred za 5 kgr. pošljemo poštine prosto kamor si bodi v Avstriji za 2 gl. (54—1)

Berger & Co., Kötzschenbroda-Dresden (Sachsen).

Št. 5588.

RAZPIS.

Na deželno vino-, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Rudolfovem — z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom — izpraznjenih je 7 deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1889/90, katero se prične 1. novembra 1889.

Pravice do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in poduk v šoli, obleko si pa morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1.) Plačujoči učenci kateri plačujejo po 33 do 50 kr. na dan za hrano in stanovanje, in pa 20 gl. šolnine na leto; in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje se imajo

do 20. septembra 1889

izročiti vodstvu deželne vino-, sadjerejske in poljedelske šole na Grmu pri Rudolfovem.

Prošnjam priložiti je rojstni list, spričalo dovršene ljudske šole, zdravniško potrjilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu priložiti je reverz ali obvezno pismo starišev oziroma skrbnikovo, zadevajoče ozderževanje učenca. (53—2)

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dné 5. avgusta 1889.

(2—10)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gl. 2.30, četrt leta gl. 1.15.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje
življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti
elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj.

2 milijona gld. avstr. velj

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti. zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmislnicem;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo požar ali strela, parne ali plinovo eksplozije, ali se narede z gašenjem, podiranjem in izpraznenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, ktere napravi ogenj ali strela ob žetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se se ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradci, Albrechtsgasse 3; v Inomostu, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 9, nova; v Pragi, Vaclava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki radi-dajo pojasnila in daje poudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri
JOSIPU PROSENC-u

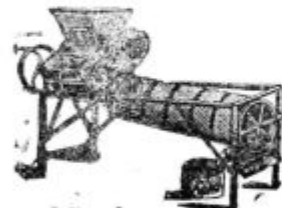
(5-8)

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, sívalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snažijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi trombe za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakoseh in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekoristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božici i. t. d. Imam tudi za kmetijske stroje večšega monterja (mašinstva, ki se zastopi na sestavo strojev), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goni človek, žival, voda ali par najboljši sestaviti ter ga prirediti da dobro gre. To je velike vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti ker jih monter skoraj nič ne stoji. (45-5)

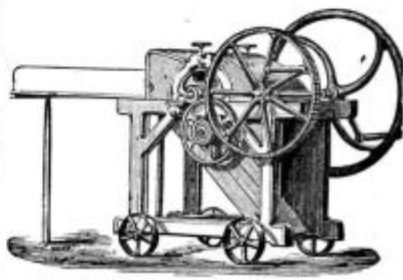
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tveč, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moje popotnik Ivan Grebene ima moje legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugači pa prosim se pismeno in s zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda
je posebno priporočan (12-16)

koroški rimski vreclec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranju

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve: **divjakov in podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja in grmovja, drevja** (6-15) **za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **ceplivcev** vseh vrst sadja,
Cenike je dobiti zastoj in franko.

Najboljši, najcenejši naj- sigurnejši in najstarejši

GNOJIVO

za sladorno peso, hmelj, trto, krompir, lan, zelenjad, kakor za vse druge rastline

kakor tudi za vsako zemljo je

zgoščeni goveji gnoj

(Engrais de boenf)

Ta gnoj je pripoznan od kmetijskih veščakov, ima zajamčeno vsebino od organskega dušika, fosforove kisline in kalija ter ima v sebi preko 60% organske snovi.

Ta gnoj je iz l. c. kr. izključno prideligovane in patentovane avstro-ogerske tovarne za zgoščeni goveji gnoj v Temešvaru (Bratje Saxl.) (24-9)

GLAVNA PISARNA: Dunaj, III.; Rennweg Nr. 20/qu.

Uzorec in poučne knjižice se zastoj pošlejo.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najuspešneje s **Piccoli-jevo „Esenco za želodec“**, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošila jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Izdelovatelj pošilja **esenco za želodec** v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. (11-16)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju **lekarju PICCOLI-ju „pri Angelu“** v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri **lekarju Rizzioli-ju v Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Nik. Hoffmann,

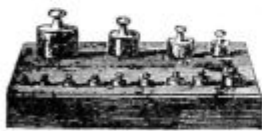
tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zalogata obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najljubšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (14-15)

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd. Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (42-8)

